

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, za dva meseca . f. — 50, za tri meseca . f. — 70, za pol leta . f. — 120, za leto . f. — 240. Na naročbo brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 vč., v Gorici po 3 vč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 vč., v Gorici 4 vč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petim; za naslove z dodelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega črakovit prostor. Poslana osmeritve in jarnarstva, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Cavoura št. 13. Vseko pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo ulice Moline pisole št. 8, II. nadst. Odprta reklamacija se prosto pošilja.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost“ je mes. 1.

Shod zaupnih mož v Ljubljani.

II.
(Konec.)

Torej, kakor rečeno: državno pravo je Hrvatom in Čehom istotaka „sanjarija“ ali utopija, kakor nam narodna avtonomija. Teženje naše po uresničenju narodne avtonomije ni nič manj in nič bolj opravičeno ali izvedljivo, kakor teženje Hrvatov in Čehov po uresničenju njih državnega prava. Tu imamo torej najzvišenejša idejala Hrvatov in Čehov na jedni in Slovencev na drugi strani: narodno avtonomijo in državno pravo.

Ali je pa morda teženje Hrvatov po uresničenju državnega prava v nasprotju z našim teženjem po narodni avtonomiji? Nikakor ne! Nasprotno: z uresničenjem državnega prava dobili bi mi Slovenci še le poglavitni pogoj in pravo podlago za uresničenje narodne avtonomije.

Ponavljati treba zopet in zopet, da to niso nikake sanjarije, ampak teženja so, katera se uresničujejo v bližnji ali daljnji bodočnosti tako gotovo, kakor gotovo so odklonili na ljubljanskem shodu poštovanje državnih zgodovinskih prav drugih Slovanov.

To vemo pač, da danes niste še aktualni vprašnji narodno avtonomije in uresničenja državnega prava hrvatskega. Ali gospoda: ti dve točki sti in morati biti glavni in konečni naš cilj.

In mi naj bi pozabili na ta svoj cilj zgolj zato, ker ne vidimo že danes znamenj na nebu, da že jutri dosežemo ta svoj cilj. Ne, tako ne smemo delati vlasti mi Slovenci v sedanjem veku, v tej dobi nervozne naglice, ko se zgodovinski dogodki ker podé drug za drugim, ko danes ne vemo, kaj nam prinese jutrišnji dan, ko utegne jutri postati živa resnica to, kar so danes le prazne sanje.

Glavna načela morajo vendar stati na prvem mestu programa, kot nepremična točka, kot stožer, okolo katerega se družijo in razvijajo vse drugo, kakor in kolikor ravno zahtevajo sodobni odnosi. Prvo in glavno je načelo, in potem naj sledi razumno poštenje razmer, ali če hočete: zdravi oporizem. V tem pogledu so nam jasen vzgled Čehi — Staro- in Mladočehi, kakor tudi konservativno plemstvo. Oni sodelujejo na podlagi sedanje ustave, dasi je ne pripoznavaajo. A kaj so storili, povrnil se v državni zbor? Podali so svečano deklaracijo, da ne pripoznavaajo te ustave, da pa hočejo sodelovati na podlagi iste, ker jih ravno sedanje razmere sili v to. Najprvo naglašajo torej svoje nepremično

načelo, in potem še le poštenje obstoječih razmer.

Tako moramo delati tudi mi, ako hočemo, da nas bode svet smatral resnimi politik, ki vedó, kaj hočejo in ki nočejo ni za las odstopiti od tega, kar hočejo.

Poleg vsega podtikanega nam „radikalizma“ smo vendar toli pametni tudi mi, da vemo, da se ne more z glavo skozi zid. Zato pa smo, naglasivši najprvo svoje idejale in glavna načela, napravili koncesijo sedanjim razmeram s tem, da smo dejali v svojem nasvetu: „— — — — — a za bližnjo bodočnost, oziroma do ugodniših državnozbornskih zvez naj se v politični in parlamentarni program vsprejmejo vse one težnje, katere so določili slovenski in istrsko-hrvatski poslanci na shodu dne 2. oktobra 1890 v Ljubljani“ — prav takó, kakor je želel osnovni odbor zaupnega shoda.

Še nekaj, gospoda! Izgovor, da širši sloji še ne razumejo takih stvari, ne le da ne velja, ampak upravičeno nerazumevanje bi nas moralo siliti, da vedno in vedno naglašamo svoja glavna načela, da vzbudimo z misel in razumevanje za naše narodne cilje. Inteligencija mora biti voditeljica naroda, vledi ga mora, ako treba, se silo za seboj. Narod treba pripravljati na njega bodočnost in prisojeno mu nalogo. Pomislite vendar na posledice, ako bi važni zgodovinski dogodki zalotili naš narod nepripravljenega in nepoučenega?! Denimo, da nam danes ali jutri krona sama podá bel listič: dajte, napišite tu svoje želje! In narod ne bi vedel česa odgovoriti, ker ga nismo poučevali, ker ga nismo pripravili na ta trenotek. Zlat, usodepoln trenotek bil bi izgubljen za nas — morda za vedno.

Zato smo želeli, da uvod k resoluciji II. naglasi naša glavna načela in naše idejale. Shod je ugodil naši želji le gledé narodne avtonomije — drugi del pa je odbil. Naglasi se teženje po narodni avtonomiji, pri tem pa nočejo poštovati zgodovinska prava naroda hrvatskega. V tem vidimo mi ne le nedoslednost, ampak tudi nepredvidnost, kajti kdo more vedeti danes, kateri teh dveh idejalov pride popred do svojega uresničenja. In mi bi želeli celó, da se popred izvrši zgodovinsko državno pravo, ker bi dobili z istim — kakor smo že omenili — pravi okvir za uresničenje našega idejala — narodno avtonomije.

Sedaj nas menda razumejo razumni ljudje, zakaj smo tako trdovratno branili svoj nasvet v njega celoti in zakaj smo, dasi kravečim srcem, izveli posledice iz dejstva, da se je odklonil drugi važni del našega nasveta.

spremljaj na vseh tvojih potih! Ko pa pojdeš mimo razpela, ne zabi ozreti se k Gospodu, v kojega oblasti je življenje in smrt — govori stara babica in, položivši svoje suhe, vele roke na glavo svojega vnuka, šepeta: „Blagoslov Vsemogočnega naj bo s teboj!“

— Tudi moj soprog je bil lep, mlad in čvrst, ko sem ga zgubila, tedaj varuj se! — vzdihne črnooblečena vdova objemši svojega netjaka.

In glej, celó mali sključeneec se ihte objame kolena svojega uje, milo proseč ga, naj nikar dolgo ne izostane, kajti strah bi ga bilo zanj! — — —

Zdaj je Jolánka na vrsti.

Povečenih oči približa se odhajajočemu mladeniču, kateri je bil tako zal v svojej uniformi, ter mu s svojo majheno, belo ročico prične umetno vezeno petbojno kokardo na junaške prsi. Barvo so bile: modra, zlato-rumena, rdeča, bela in zelena.

— Razumem! — vslikne veselo iznenadeni mladenič in pristréno pritise ljubljeno deklico na svoje prsi — to so barve Sedmo-

K resoluciji III. niso stavili naši zaupni možje nikakega nasveta, razun tega, da se s Slovenci vsopredno naglašajo tudi Hrvatje.

K resoluciji IV., govoreči o koaliciji in postopanju slovenskih poslancev, so pa nasvetovali jako važne premembe.

V prvo se nam ni zdelo umestno, ampak nepredvidno, da bi shod odobril kar vse postopanje iz koalicije izstopivših poslancev, ampak želeli smo, da se odobri za sedaj le njih izstop iz koalicije kot tak. Kajti dotični poslanci so storili še le prvega pol koraka: izstopili so pač iz koalicije, ali v opozicijo niso stopili proti zistemu, kojega je na nedosežen način ožigosal govornik Koblar med burnim odobrovanjem vse zbornice. In ne le govornik Koblar, ampak vsi govorniki so pravo za pravo — seveda nehoté — utemeljevali po nas nasvetovano premembo. Tako ostre obsodbe gotovo še nismo čuli, kakor na ljubljanskem shodu, ali naravne posledice, izvirajoče iz te obsodbe, nikakor niso hotele na dan.

Nadalje pozivlja resolucija IV. koalirane poslance, da izstopijo iz koalicije, in to ne samo radi tega, ker nismo dobili poročstva za ugodno rešitev naših teženj, nego tudi zato, ker se s koalicijo načelno vzdržuje protislovenski zistem. Po tej stilizaciji se oba vzroka za izstop iz koalicije postavljata v jedno in isto vrsto, sta torej jednakoveljavná. Temu nismo mogli pritrditi, ker se nam vidi odločilen poslednji vzrok, da se namreč načelno vzdržuje protislovenski zistem. Zato smo nasvetovali nastopno stilizacijo: „Ne toliko radi tega . . . , temveč tudi zato itd. itd.“

Tu se je sicer vsprejel naš nasvet gledé vzdrževanja protislovenskega zistema, toda ne povsem s tako stilizacijo, kakor smo želeli mi.

Popolnoma pa smo propadli s svojim nasvetom, „da je slovenskim poslancem iskati mesta le v krogu slovenskih opozicijskih poslancev“.

Temu našemu nasvetu so očitili, da sega predaleč, ker vendar ne gre, da bi toliko vezali naše poslance.

Na to očitanje nam je odgovor prav kratak. Shod sam je naglašal, da se s koalicijo vzdržuje protislovenski zistem, torej mu je bil pred očmi narodni moment. A kje hočete tbrej iskati odpora proti protislovenskemu zistemu, nego — med Slovani? Koalicija ima sicer tudi drugorodnih nasprotnikov, toda ti se jej ne upirajo iz istega vzroka, ki je za nas veljaven v prvi vrsti, to je, iz narodnega vzroka. Zato si želimo mi koaliciji slovenske protikoalicije. Naši poslanci se sicer lahko vežejo od slučaja do slučaja

grške, združene z Ogerskimi. Kjerkoli se budem bojeval, hočem jim skazovati čast! —

Molén dovoli Jolánka, da je mladenič radostno objame in, ko se konečno izvije njegovim rokam, zajecija v sladkejši bolesti:

— Ne zabi me! —

— Predno te pozabim, strohnele bodo v grobu moje kosti!

Pri teh besedah poljubi še enkrat deklico na čelo, pozdravi zadnjikrat domače, ter odide brzih korakov, potegnivši čako globoko na oči.

Na kamenitih stopnicah zorožlja njegova sablja tako, da je odmevalo po vsem gradu. — V majhnjej pritličnej sobi je stanoval najstarejši sorodnik Šimon. Tudi pri njem se oglasi mladenič, da ga pozdravi. Stari Šimon ga sprejme z besedami:

— No, moj sin, le zlo Turkov posekaj!

— Letos se ne bomo lasali s Turki, stric! — odgovori mladenič smehljaje se.

— No, tako sekaj Francoze! — popravi hitro mož prejšnjega stoletja.

Pri velikih vratih pričakoval je mlado-

s tem ali onim — poštenjajoč parlamentarne odnošaje —, ali mesta jim je le med Slovani.

Tako sodimo mi — shod je odločil drugače.

Ker se nam pa ravno to vprašanje vidi naravnost pereče, je lahko ujeti, da se nismo hoteli vezati na sklep shoda, ki se je teli oddaljil od naših nazorov.

Is dosedanjih izjavljanj so jasno razvidni varoki, zakaj se nismo hoteli vezati na program, vsprejet na ljubljanskem shodu. Kdor je slovenskega srca, naj nas sodi — mi se sodbne ne bojimo. Za sodbu ljudij z neoslovenskim srcem se pa — ne brigamo.

V prihodnje hočemo spregovoriti še o V., VI. in VII. resoluciji, pri katerih ni bilo načelnega navekrižja med našimi in shodevimi nazorji.

Slednjih še hočemo — ker se moramo! — opravičiti tudi gledé na formalno stran našega postopanja. Kočljiva in neprijetna je sicer ta naloga in najraje bi se jej bili izognili popolnoma; toda — ne moremo. Po vsem, kar se je dogodilo pri shodu in po shodu, vidimo le dvojno pot pred sabo: ali opravičenje, ali abdikacijo! Te poslednje poti pa ne mislimo nastopiti, ker računamo na razsodnost in narodno zavest tršaških Slovencev.

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica.) Predsedarjnjem je vsprejela zbornica zakon o nedoljnem počitku in pa jedno resolucijo o nedoljnem počitku zasebnih uradnikov in slug. Koncom se je postavil poslanec dr. Lueger nujni predlog, da zbornica izreče svojo grajo radi nameščenja oziroma promaknjenja dveh uradnikov, ki so v sorodstvu s naučnim ministrom Madojskim. Ministerski predsednik knez Windischgratz se sabranjuje proti temu, da bi se kdo vtikal v izključno pravo eksekutive, nameščati sposobne uradnike, in opozarja na sodišče, določeno po ustavi, ako se ministri proglašajo proti zakonu. Sicer pa izjavlja, da vlada nima nič proti nujnosti predloga, uadeja se pa, da zbornica odkloni Luegerjev predlog. Zbornica je na to pritrdila nujnosti. Minister za notranje stvari je dokazoval na to, da se napadi na ministra Madojskega neopravičeni. Zbornica je odklonila Luegerjev predlog. Ni treba naglašati, da je dr. Lueger branil svoj predlog z lastno mu odločnostjo.

Izpolnjeno je! Ministerstvo Wokerlevo izginne skoro s pozorišča. Ministra Wokerle in

niča konjiški hlapec z dvema osedlanima konjema.

— Tebe ne potrebujem! Le doma ostani — pravi mu Emerik; prime svojega konja na udi, skoči v sedlo, pritrdi si se zaponko svojo čako, spodbode konja in zdrči v daljavo.

Dospetvi do železnega razpela, ne domislil se opomina skrbne stare babice, ker vedno misli le na nežno, plavalaso deklico. Ozre se torej. V nekem odprtem oknu vidi plapolati bel robec.

— To si ti, radost mojega srca, dika mojega življenja! — govori poluglasno mladi junak sam sebi, zamahne z roko proti njej in zdrirja predrzno po strmoj poti navzdol.

Takrat so bili res čudni časi.

Vasi so bile kar naenkrat prazne, ljudje so odšli, da se ni vedelo kam, hiše so ostale zaprte in opustošene. Slikti ni bilo ni zvočenja večernih zvonov, ni petja s polja se vračajočih šenjc; — le lačni, sestradani in zdivjani psi so se lovili po tihih ulicah, po katerih je že trava rasti začela.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Bárdyjeva obitelj.

Prigodba iz leta 1848—49.

Poslovenil Iv. Kuret.

— Kaj pomeni orožje na tvojej strani, Emerik? — vpraša starka s tresotim glasom. — Slabi časi, zares prav slabi časi. Pa če nam jih je gospod Bog namenil, kaj čemo mi ravni ljudje? Danes sem v sanjah govorila z mrtvimi. Zdelo se mi je, da so bili vsi oboževali in mi namigovali, naj grem žnjimi. No, saj sem vedno pripravljena hvaležno položiti svoje življenje v roko Gospodovo, koji mi je je dal. Prejāno noč sem videla letno število 1848 dvakrat zaporedoma z ognjenimi številkami na nebu žareti. Kdo ve, kaj nas še čaka? Slabi časi to, zares prav slabi časi! — Čemu nosiš orožje, Emerik? Vojsko bomo zopet imeli, kaj ne? Preveč je že ljudi na svetu in zato ne morejo več v miru živeti, ni res? —

Emerik se nemo prikloni in poljubi starki roko.

— Greš tedaj na boj, Emerik? Bog te

Lukaes sta došla večeraj na Dunaj, bila je njuna zadnja pot v cesarsko palačo kot svetovalec krona. Jako zanimivo in zajedno tudi značilno za razmerje med krono in ministerstvom Wekerleovim je to, kar piše „Pester Lloyd“ tem povodom. Pravi namreč, da to ministerstvo še od prvega začetka ni uživalo zaupanja pri kroni. Kakor skoni oblake je moralo iskati poti do prestola in nikdar ni bilo prave harmonije med njim in prvim činiteljem v državi. Kriza ne obstoji ni od danes ni od večeraj, ampak že dve leti. Sedaj lahko sodimo, koliko so bile vredne tiste govorice, da se je Wekerle „naveličal“ vladanja. Ne, Wekerle se ni naveličal vladanja, ampak krona se je naveličala njega. Mož se je držal krčevito vladnega krmila, dasi je vedel, da ne uživa zaupanja na najvišjem mestu. Sedaj je pač jasno, da mu je nedostajalo glavnih pogojev vlade v konstitucijski državi: zaupanja večine v parlamentu in kroni.

Sveda se sedaj že pridno ugiblje, kdo bo naslednik gospodu Wekerlu. Ako smemo verjeti virom „Agrarier Tagblatt“, ima sedanji ban hrvatski, grof Khuen-Hedervary, največ nade, da dobi nalog sestaviti novo ministerstvo. To bi bila vsakako najugodnejša rešitev krize za — Hrvatsko! Splošno mnenje je pa vender le, da dobimo sedaj le nekako prehodno stanje in da pride do definitivne rešitve krize še le potem, ko se položaj nekoliko zbitri.

Različne vesti.

Volitve v Pazinu. Torej smaga, sijajna smaga na vsej črti. Med najnovejšimi vestmi od minolega četrtka smo že povedali, da je naša stranka smagala tudi v I. razredu. Ta smaga od zadnjega dne volitev je za nas neprecenljive vrednosti. Ne toliko sato, ker je sedaj ves zastop čisto hrvatski, ampak veliko bolj sato, ker so na najjasnejši način postavljeni na laš naši nasprotniki, ki so kričali v svet, da naši duhovniki terorizirajo „vest“ ubozege kmeta. Ni težko uganiti, kaj so hoteli reči s tem; očitno le to: da duhovščina slorablja neumnost ubozege ljudstva. Kaj pa poročajo sedaj, ko jim je tudi I. razred postavil stol pred vrata? Tu so volili najimovitejši in najrazsodnejši volilci, kateri se ne dajo tako laho terorizovati. Kaj poreko? Vse mogoče, samo resnice ne: da Pazin ni, in ni bil nikdar italijanska občina, tudi v onih neurečnih časih ne, ko so jej gospodovali italijanci.

Zaupnica škofu. Najboljši popravek, Piccolovim trditvam o politiki v Cerkvi dal je „Il Popolo“ s tem, da je objavil zaupnico duhovščine svojemu škofu dr. Glavini v nje celoti. V tej zaupnici namreč ni govora o drugem, nego o dušobrižnosti, pravičnosti in enakosti, o svetej stvari in o veri. Politike je torej najti le v „Piccolovi“ domišljiji, ali — slobnosti. Isti „Popolo“ — in to mora dobro snati, ker sajema take stvari iz neposrednega vira, — trdi, da so prišli podpisni iz rasnih dekanatov in med podpisanimi da so i rasni duhovni italijanske narodnosti. Kar pa se dostaje „Piccolovi“ trditve, da kanoniki v Piranu niso hoteli podpisati zaupnice, pravi „Il Popolo“, da je ista neverojetna. Isto stvar konstatuje službena „Adria“ in dodaje, da je izvedela iz avtentičnega vira, da škofova kurija ni dobila nikakoršnega poziva od papeža, da naj kurija sporoči sv. Stolici o narodnostnih odnošjih v tržaško-koperski škofiji. — Človeku res že proseda, videčemu, kako se židje ustijo o zaupnici katoliškemu škofu in o njegovem postopanju. Da naš presvetli škof nikakor ni tako slavočilen, kakor ga zaupivajo Lahji, pokazal je najjasnejše s tem, da se je udal kričanju fido-liberalcev in umaknil sv. misijon, dasi je imel popolnoma proste roke. To je jasno in satoroj končamo to stvar.

Cerkvene pobožnosti o Božiču. Tukajšnji škofjski ordinarij objavlja nastopni red cerkvenih pobožnostij o letošnjem Božiču: I. Na Sveti večer: a) v stolni cerkvi pri sv. Justu ob 2 popoldne večernice. b) v župni cerkvi pri sv. Antonu novem ob 3½ popoldne. — II. Na Božič: a) v stolni cerkvi pri sv. Justu ob 4. uri zjutraj zornice, potem bode prva slovesna sv. maša, druga slovesna sv. maša bode ob 10. uri. — Ob 3 pop. večernice. — b) V župni cerkvi pri sv. Antonu novem ob 5. uri zjutraj prva, ob

10. uri druga slovesna sv. maša. — e) V župni cerkvi pri oo. Jezuitih ob 5. uri zjutraj prva, ob 9. druga slovesna sv. maša. — d) V župni cerkvi pri sv. Antonu starem prva slovesna sv. maša. ob 6., druga ob 10. uri. — e) V župni cerkvi pri sv. Jakobu ob 4. uri zjutraj zornice, potem prva slovesna sv. maša, druga pa ob 11. uri. — f) V cerkvi oo. kapucinov ob 4½ uri zjutraj zornice, takoj potem prva, ob 11. uri pa druga slovesna sv. maša. — g) V cerkvi pri mm. benediktinkah ob 5. uri zjutraj prva in ob 9. druga sv. maša.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je nabrala gospa Terezija Metliković med mladino „Tržaška gospodarnega in bralnega društva“ 2 gld. in 8 nvč.

Popravek. Svota, katero je nabral Ivan Treven v krčmi g. Kravosa, objavljena v več. izd. od min. četrtka, ni bila namenjena za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu, ampak za podružnico na Greti.

Za nedolžne družine radi izgredev z dne 12. novembra t. l. na velikem trgu še vedno zaprtih, nabrali so svetoiranski pomočniki 2 kroni 42 stot. se željo, da bi tudi drugi okoličani to posnemali. Nadalje so darovali: Milavec Jakob 1 gld. 20 nvč., O. P., Krmpotič, Ljubljancanka in Ciuk F. po 50 nvč., Androjič in A. K. v Sežani po 30 nvč. in Mlač 20 nvč. V imenu družin prosična hvala!

Občno izobraževalno, prava varujoče in podporno društvo naznanja, da bode jutri 22. decembra podučni večer v delavskem podpornem društvu. Predmet predavanja: Misli na „Božični večer.“

ODBOR.

Mestni svet tržaški bode imel nocoj svojo XXX. letošnjo javno sejo. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika XXIX. seje. 2. Priobčenja. 3. Predložanje občinskega obračuna za leto 1893. 4. Predlog za odobrenje obračuna občinske blaginje za leto 1893. 5. Predlog šolskega odseka za podporo družbi „Lega nazionale“. 6. Proračun mestne ubožnice za leto 1895. 7. Proračun delavnic za zapuščene otroke za leto 1895. 8. Imenovanje ravnatelja javnemu dobrotvorstvu. 9. Proračun mestne plinarne za leto 1895. 10.—12. Zahtevanja dodatnega kredita.

Iz Kopra nam pišejo: Na noge italijanski patrijotje, kjer vas je kaj, italijanski jezik na učiteljsku v Kopru je v veliki nevarnosti, pomagajte mu!

Tako nekako cvili „Il Piccolino“, dopisnik, v ponedeljskem večernem izdanju. O ironiji! Oglejmo si kako utemeljuje dopisnik „tržaške babe“ svoj obup.

Toži, da so na učiteljsku v Kopru poleg dvanajstih po jeziku, mišljenju in vzgoji slovensko-hrvatskih profesorjev le trije italijanski. No, dopisnik „tržaške babe“ se je nekoliko pomotil. Meni je znano, da je na koperskem učiteljsku le 10 po jeziku slovensko-hrvatskih profesorjev, po mišljenju pa celih 6 (šest), drugi štirje so italijanskega mišljenja. Da je to resnica, pričuje nam tudi to, da pošiljajo nekateri izmed teh profesorjev svoje otroke v italijansko vladnico, akoravno je na učiteljsku tudi slovenska vladnica. Ako izračunamo profesorje po mišljenju (ker le mišljenje je merodajno) je na učiteljsku 7 italijansko in le 6 slovensko, oziroma hrvatsko mislečih profesorjev.

Sedaj pa primerjajmo. Učiteljske je razdeljeno na 3 oddelke: slovenski, hrvatski in italijanski. Slovenci in Hrvati bi morali imeti dve tretjini profesorjev, a nimajo niti polovice. Kdo je na boljšem, Slovani ali Italijani? O tem naj blagovoli soditi čitatelj sam.

Nekoliko postransko, pa vender očitno, izliva italijanski dopisnik svojo jezo tudi na imenovanje g. A. Subica profesorjev na učiteljsku v Kopru. To pa je že celó smešno; omenjeni dopisnik bi gotovo želel, da bi imenovali kakega Toskanca za slovenski pouk na slovenskih oddelkih. Gospodi Italijanom se godi dobro, radi tega pa upijejo po svoji stari navadi, da bi zadušili naše pravične pritožbe.

Da bode še bolj razvidno, kako se zadržajo ubogi Italijani na učiteljsku, omenim naj še nepravilno razdeljevanje državne podpore njim v prid. V kratkem Vam postržem tudi z natančnimi številkami o tem, da bode videli, kako se na učiteljsku protežirajo Italijani, dasi na Primorskem ne primanjkuje italijanskih učiteljev, pač pa slovenskih.

Za danes dovolj.

Triglavor ples se bode vrtil v Gradcu dne 18. januarja 1895 ob polu 9. uri zvečer. — Daniel-Annensko. — Vojaška godba 7. pešpolka. Ustopnina: za osebo 1 gld., za obitelj 3 gld.

Neznana smrt. V poslednji številki našega lista priobčili smo, da je nenadoma umrl Barkovljanski gostilničar Josip Schöner, eden izmed najvernejših pristašev italijanske „liberalne“ stranke. K tej vesti nam je še pridodali, da je bil pokojnik imenovan v tekočem letu sodnim poverjenikom tržaškega, za mesto odrejenega sodišča (preture). Smrt ga je rešila tega poverjenišva.

Surov gospodar. Predvečerašnjem prijavi je 39letna hišna Helena Pogačnik policijskemu ravnateljstvu, da jo je nje gospodar trgovca g. H. pretepel, vrgel ob tla in teptal z nogami. Bila je tako razburjena, da jo je prijel krč. Pozvali so zdravnika, ki je zasledil sledove suroveževih pesti in čevljev na raznih krajih trupla pretepele deklo. Zdravnik je poslal deklo v bolnišnico; surovega gospodarja zadržali so na policiji na zapisnik in ga pustili svobodnega, dokler ga ne pokliče sodišče na račun.

Neznana smrt. Predvečerašnjem popoldne umrl je nenadoma 34 letni listonoša Peter Miškas, stanujoč v zagati del Moro hšt. 6.

Konjska brca. Predvečerašnjem vprezal je 48letni hlevar Ivan Grželj svojega konja, kar ga je žival brcnila v lice tako silno da mu je zdrobila spodnjo čeljust. Siromak moral je v bolnišnico.

Tiskovna pravda. Minoli četrtek vrtila se je pred tukajšnjim kazenskim sodiščem razprava proti Jakobu Giacomelliju, odgovornemu uredniku lista „L'Indipendente“, zatoženemu prestopka zanemarjanja dolžnega nadzorovanja listu. Povod zatožbi dalo so razne zaplembe istega lista zaradi člankov in spisov, ki so bili naperjeni proti javnemu miru in so pregrešili proti §§. 300, 302 in 305 kazenskega zakona. (Ščuvanje na zaničevanje oblasti; zapeljivanje in zagovarjanje k nagajivim pritožbam; nagovarjanje k sovražstvu proti drugim narodnostim.)

Zatoženec je izjavil po svojem branitelju, dr. Mandlu, da prevzima vso odgovornost za inkriminovane članke, glede zanemarjanja dolžnega nadzorovanja pa je trdil, da je čital članke, priobčene v „L'Indipendente“, da pa v inkriminiranih člankih ni zasledil ničesar kaznjivega (!). Javni tožitelj zahteval je največ kazni, katero pripušča zakon, branitelj pa je trdil, da kazensko sodišče ni kompetentno za to stvar, kajti ista morala bi priti pred porotnike. To trditev ovrgel je javni tožitelj, na kar je sodišče obsodilo Giacomellija na 30 dni zapore in 20 fl. globe, odnošno na mesto denarne globe na 4 dni zapore. Branitelj prijavil je nično pritožbo proti obsodbi.

Sodnijsko. Evgen Benedetti, 18 let star, italijansk podanik, služil je nekaj časa kot pomočnik pri žganjarju Antonu Pizzarellu. Svojo službo je slorabil s tem, da je kradel denar in s tem svojim „praktičnim“ postopanjem nabral 200 gld. Sodišče priznalo mu je 4 mesece ječe. — 26 letni težak Anton Ersetich, italijansk podanik, dobil je zaradi poskušanih tatvin 13 mesecev ječe. Po prestani kazni bode izgnan iz Avstrije. Mogoče je, da mu bode v blaženi Italiji sreča milejša. — 58 letni kmet Juri Čerigo iz Koperskega okraja dobil je v tajni razpravi 5 mesecev ječe, ker je bil nekega dne minolega poletja v mrtvašnici v Šklednju neravno ravnal z dvema deklicama; jedna bila je stara 8 let, druga 5. Stari nečistnik izgovarjal se je, da se je hotel le malo „posušiti“.

Policijsko. Neznani tatovi ukradli so iz vratarjeve lože v ulici Amalia hšt. 18 pet parov čevljev, vrednih 21 gld. 50 nvč. — Iz nekega dvorišča v ulici Foscolo ukradli so neznani tatovi voz na lastvice, vreden okolo 140 gld. — 28letnega mornarja Vasilija T., grškega podanika, zaprli so, ker je popival v neki gostilni v ulici delle Poste, a denarja ni imel da bi poravnal svoj račun.

Koledar. Danes (22.): † Kvatre. Demetrija, muč. — Jutri (23.): 4. adventna Nedelja. Viktorija, devica. — V ponedeljek (24.): † Adam in Eva; Hermina. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 7. uri 42 min., zatoni ob 4. uri 14 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 7 stop., ob 2 pop. 11,5 stop.

Najnovejše vesti.

Dunaj 21. Cesar je vsprejel večeraj ruskega generala Mušina Puskina. Puskini je odpotoval z Dunaja v Carjigrad, da sultana obvesti o premembi na prestolu ruskem.

Dunaj 21. Ministri Wekerle, Lukaes in Andrássy so odpotovali v Budimpešto.

Budimpešta 21. „Budapester Correspondenz“ in „Pester Lloyd“ zagotavljata, da Wekerle še ni predložil svoje formalne ostavke v večerajšnji avdienci. Govorilo se je pač o odstopu ministerstva, toda vladar si je pridržal odločiti o stvari, ko pride dne 28. decembra ali po novem letu v Budimpešto. „Pester Lloyd“ poroča, da se prošnja za odpuščenje izroči v Budimpešti ter da cesar ugotovi prošnji prav gotovo. Isti list zagotavlja, da izide novo ministerstvo iz liberalne stranke.

Peterburg 21. Potrjuje se, da je poslanik grof Šuvalov že imenovan gubernijem v Varšavi.

Rim 21. V ulici Marija dei Fiori razpohala se je večeraj zvečer petarda, ne da bi napravila kako škodo. Tudi v ulici S. Marco, v bližini avstrijskega odposlanstva pri vatikanu, je počila petarda.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.71—6.72 Koruza za jesen 1895 7.08 do 7.04 Oves za spomlad 5.95—5.97. Riž nova 6.25—6.35. Koruza stara 5.50 do 5.70.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.40—6.65, od 79 kil. f. 6.65—6.70, od 80 kil. f. 6.70—6.75, od 81 kil. f. 6.75—6.80, od 82 kil. for. 6.80—6.85.

Jedron 6.20—8.10; prosa 6.00—6.60.

Pšenica: Male ponudbe. Popraščevanje omajene trg miren ali cene nespremenjene. Prodalo se je 10.000 met. rtoč. Vreme: mrzlo.

Praga. Notranirani sladkor za december f. 11.62, januar f. 11.67. Nespremenjeno. mrzlo.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev precej f. 28.— — 28.50 Nov. marc f. 28.25—28.50 Concassé za november-marc 29.— —. Četvrti za november 29.75. V glavah (sodiš) za konec decembra 30.—

Havre. Kava Santos good average za december 93.25, za april 85.50, trg stalen.

Hamburg. Santos good average za december 71.75, marc 68.75, maj 67.75, trg stalen.

Dunajski borski 21. decembra 1894

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.95	100.10
„v srebru	100.10	100.—
Avstrijska renta v slatu	124.93	124.30
„v krouah	98.30	98.30
Kreditne akcije	397.60	398.50
London 10 let	124.15	123.—
Napoleoni	9.86½	9.85
100 mark	60.87½	60.80
100 italj. lir	48.25	48.20

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitaria 12, (po domače pri „Ivračkovcu“) priporoča modro frankinjo po 40, domačo trnino po 32, belo vipavsko po 36 in „Kistling“ po 40 nč. liter. — Dobra kuhinja in po ceni je vedno na raspolago. Za družinsko uporabo od 5 l. naprej 4 nč. ceneje. — Drži se gesla: „Rajak k rajaku“, priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, v nom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mostu in na doželi. Tožilo so lahorna vine istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na doželo. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago so časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, Cl. kavarar.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojano pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato poskrbljeno

prodajalnico jestvin (v ulici Belvedere št. 3)

pristopno zadrugnikom in nezadrugnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojano (poprej Pertotova)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtom in dvema dvoranama, kjer se točijo izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorkimi in mrljimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojano (poprej Pertotova) kjer se prodaja goveje in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani

se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—5